

LANDELIJK KOPP/KOV PLATFORM

Bijeenkomst 21 november 2019 | Trimbos-instituut

WIE ZITTEN ER IN DE ZAAL?

Voorzitter Annemarie van Elburg (lid Raad van Bestuur Trimbos-instituut) begint de bijeenkomst met een inventarisatie van de aanwezigen. Wie zit er nu eigenlijk in de zaal? Alle deelnemers hebben zowel met zowel de KOPP- als KOV-doelgroep te maken. Zo'n 85% is actief in uitvoerende werkzaamheden en 15% doet onderzoek. Ook zijn er 2 deelnemers vanuit de gemeente Den Haag aanwezig en 5 nieuwe deelnemers. De naamsverandering is nog steeds wel wennen, zo'n 30% is inmiddels gewend aan de naam KOPP/KOV.

DE LAATSTE NIEUWTJES

Brusjes groepen in KOPP-programma's

BRUSJES GROEPEN - Marijke Vellekoop (GGZ Noord Holland Noord) vraagt zich af of er vanuit KOPP programma's ook Brusjes groepen worden gegeven. Een medewerker van Indigo Gelderland geeft aan Brusjes groepen te organiseren. Ook wordt opgemerkt dat er elders met regelmaat Brusjes groepen gegeven worden maar deze strikt genomen niet onder KOPP/KOV vallen – maar onder naasten en betrokkenen vallen. GGZ Noord Holland Noord en Indigo Gelderland zullen hierover met elkaar in gesprek gaan.

Generieke module KOPP/KOV van Akwa

UPDATE - Akwa staat voor Alliantie Kwaliteit in Geestelijke Gezondheidszorg. De module is momenteel in de autorisatiefase waarin beroepsgroepen en koppelorganisaties zullen beslissen wel of niet akkoord te gaan met het voorstel. Daarna zal het voorstel aan het zorginstituut voorgelegd worden. Julie krijgen bericht als de module klaar voor gebruik is - met bijgaand instructies voor implementatie.

Vragenlijsten voor- en nameting

ERVARING VRAGENLIJSTEN - Anouk Sijbenga (Indigo Rijnmond) vraagt zich af welke vragenlijsten instanties gebruiken als voor- en nameting. Vanuit de Universiteit Nijmegen wordt onderzoek gedaan naar het optimaliseren van deze vragenlijsten. Hierbij wordt gekeken naar wat het doel is vanuit de gemeente en het meten van effecten. Esther Mesman (GZ psycholoog en postdoc onderzoeker bij Erasmus MC heeft ervaring met de vragenlijsten en zal in gesprek gaan met Sijbenga.

Radioprogramma over 'Met zonder ouders'

DOE MEE - Als psycholoog, pedagoog en volwassen KOPP-kind is Sandra Vermeulen het initiatief [Met zonder ouders](#) gestart om KOPP/KOV meer bespreekbaar te maken en de situatie van deze gezinnen te verbeteren. In het radioprogramma 'Focus' (NPO) zal ze vertellen over haar platform en ervaringen als KOPP-kind (jan. 2020 o.v.b). Voor meer informatie en aanmelden mail info@metzonderouders.nl.

KOPP/KOV Chat

CHAT FUNCTIE - Het doel van de KOPP/KOV chat is KOPP/KOV-kinderen een laagdrempelige vorm van ondersteunende interactie te bieden en hierdoor meer kinderen te kunnen helpen (ondersteunen en verwijzen.) De doelgroep van Kopstoring is 16-25 jaar. Bij voorkeur zouden ook jongere kinderen ondersteund kunnen worden. Dit heeft nog wat verkenning i.v.m. toestemming van ouders. Deze chat zou kunnen worden ontwikkeld naar het model van de drugs- en alcoholchat van Publieksinformatie (Trimbos-instituut). Met dit model dragen meerdere instellingen (twee)wekelijks bij om gezamenlijk een dagelijkse chat te kunnen bieden. Door samenwerking geeft een minimale bijdrage een maximaal resultaat. Het zou mooi zijn als deze chat functie ondergebracht kan worden op kopstoring.nl.

'Hoe is het eigenlijk met de kinderen'

VOORSTELLING 21 JANUARI - Kom naar de trainingsvoorstelling 'Hoe is het eigenlijk met de kinderen' op 21 januari 2020! Een interactieve voorstelling voor verwijzers, gemaakt in samenwerking met theatergroep Bind. Onderwerpen die onder meer aan bod komen zijn 'Hoe maak je KOPP/KOV problematiek bespreekbaar met ouders?' en 'Over welke kinderen hebben we het precies als we over KOPP/KOV-kinderen spreken?' Er wordt overlegd of er een video-opname gemaakt kan worden zodat iedereen die er niet bij kan zijn de voorstelling terug kan kijken. [Meer informatie en aanmelden](#)

In gesprek over zomerkampen

OPROEP - Y Camps, onderdeel van YMCA (jeugdwerk), organiseert jaarlijks zo'n 30 (zomer)kampen in Nederland voor kinderen met extra aandacht. Hun missie is elk kind op vakantie! Het gaat hierbij om kinderen en jongeren met een sociale stoornis, diabetes, vluchtelingenachtergrond en kinderen die opgroeien in armoede. Willeke Lagerweij (coördinator Y Camps) is op zoek naar informatie en samenwerking met organisaties die te maken hebben met de KOPP/KOV-doelgroep. Organisatie Tactus geeft aan al 15 jaar kampen en activiteiten te organiseren voor kinderen van ouders met verslavingsproblemen, wat veel oplevert. Tactus zal in gesprek gaan met Y Camps.

Landelijke Alliantie Jonge Mantelzorgers

GEZAMENLIJKE AANPAK - In samenspraak met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben Mantelzorg.nl, Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Vilans, Movisie, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), het Trimbos-instituut en JMZ Pro (professionals voor jonge mantelzorgers) als coördinerende organisaties het initiatief genomen voor de oprichting van een Landelijke Alliantie Jonge Mantelzorgers. Dit zijn alle door VWS (meer of minder) gesubsidieerde organisaties. Deze partijen gaan VWS helpen tot een gezamenlijke aanpak te komen voor de komende jaren, waarbij bijvoorbeeld een actieprogramma kan worden opgesteld en lacunes met elkaar worden vastgesteld. De alliantie wil ook een jaarlijks congres organiseren waar kennis en ontwikkelingen centraal staan. Mail voor meer informatie Els Bransen ebransen@trimbos.nl. Tijdens de Week van de Jonge Mantelzorger (juni 2020) zal ook aandacht voor KOPP-kinderen zijn.

‘Maak het verschil voor een kind’

CAMPAGNE - In de regio Midden-Limburg wordt de campagne ‘[Maak het verschil voor een kind](#)’ opgezet. Het initiatief helpt iedereen die regelmatig te maken heeft met kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar die thuis zorgen hebben. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fien Beijers (Preventiewerker Jeugd) fbeijers@metggz.nl. Dit initiatief heeft de Limburgse ‘Gouden Handjes’ prijs gewonnen als beste initiatief van professionals.

Nieuwe KOPP/KOV website

WEBSITE - De voormalige website koppkvo.nl is ondergebracht op trimbos.nl/kopp-kvo. Hier zijn de feiten en cijfers rondom KOPP/KOV te vinden, evenals informatie en tools voor professionals, zorgverzekeraars, gemeenten, naasten, KOPP-ouders en KOPP-kinderen. Ook is hier een verzameling van [KOPP/KOV video's](#) te vinden – waaronder de nieuwe psycho-educatie animatiefilmpjes van Arkin. Mist u iets op de website of heeft u vragen? Mail fmeijs@trimbos.nl. Maart 2020 wordt de content van de website volledig ge-update.

Congres ‘It takes a village’ in Oslo

UPDATE - Floor zal per mail een terugkoppeling geven over dit congres.

Nieuwe KOPP/KOV training

TRAINING - Het Trimbos-instituut werkt momenteel aan de ontwikkeling van een training die zich richt op het implementeren van interventies in het algemeen – in plaats van op één specifieke interventie. Deze nieuwe training voorkomt dat professionals diverse losse trainingen moeten volgen. Dit maakt het KOPP/KOV-aanbod financieel aantrekkelijker voor professionals en organisaties.

Sociaal Cultureel Planbureau

BESCHERMENDE FACTOREN - Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft een initiatief opgezet met als focus de beschermende factoren vanuit het sociale netwerk en psycho-educatie. Er wordt aandacht besteed aan het doorbreken van taboevorming en de impact van de problematiek van ouders (van geestelijke beperking tot verslaving). Het initiatief ondersteunt wat KOPP/KOV-professionals op het gebied van KOPP/KOV doen. Aanvullende informatie zal per mail worden toegestuurd.

Sesamstraat uitzending over verslaving

TV UITZENDING - Sesamstraat gaat een [uitzending](#) over verslaving uitzenden. De uitzenddatum is nog niet bekend. Houd hiervoor de website in de gaten.

Bezoek aan Binnenhuis en ombudsman

TWEEDE KAMER - Ton Bellemakers en Nel Petilon zijn op bezoek geweest bij het Binnenhuis en de ombudsman. Daar hebben ze in samenwerking met de Tweede Kamer en Lea Bouwmeester mooie resultaten behaald. De wens is om koning Willem-Alexander als ambassadeur voor de KOPP/KO-doelgroep te hebben – net zoals de Engelse prins zich inzette voor het doorbreken van taboe op psychische problematiek.

Ouderschap ter sprake brengen

OPROEP ONDERZOEK - Olivier en Elbrich (Universitair Centrum Psychiatrie Groningen) doen voor hun scriptie onderzoek naar het ter sprake brengen van ouderschap. Hiervoor zijn ze op zoek naar ervaringsverhalen van ggz instellingen. Voor meer informatie of het delen van de gang van zaken bij uw ggz instelling stuur een mail naar o.a.s.scholten@st.hanze.nl.

AFSCHEID EN OPVOLGERS

Ton en Nel nemen tijdens deze bijeenkomst afscheid van het Landelijk Platform KOPP/KOV. “Ik wil Ton graag bedanken voor zijn betrokkenheid en het aanbrengen van nuances. Ik vond het echt een voorrecht om met jou samen te mogen werken en heb veel van je geleerd.” aldus Nel. “Ik wens je alle goeds en heel veel succes bij je nieuwe missie. In Israël zeggen ze als je weggaan *shalom* wat betekent vrede en dag. Dus *shalom* Ton.” Nel vervolgt met aan dankwoord richting het Trimbos-instituut: “Ik wil Trimbos ook bedanken, we hebben mooie dingen neergezet. Blijf vooral altijd samenwerken met mensen uit de praktijk en blijf nieuwe initiatieven opzetten!”

“Ik wil Ton en Nel een enorm hard applaus geven voor alle mooie dingen die ze hebben gedaan.” - voorzitter Annemarie van Elburg

Ton en Nel worden door vier enthousiaste mensen opgevolgd uit diverse aandachtsgebieden in de praktijk: Ester Mesman (Senior onderzoeker Sofia Kinderziekenhuis), MaryleenSoree (Prezens), Mirjam Bartels (pedagoog, Tactus Verslavingszorg) en Yvonne Ruhl (verslavingszorg Brabant Novadic Kentron).

HANDREIKING BETERE ZORG VOOR KOPP/KOV-KINDEREN

Judith van Nobelen (Mondriaan) en Mary de Jong (IrisZorg) geven een update over de ontwikkeling van de handreiking voor betere zorg voor kinderen van ouders met verslavingsproblemen. De handzame handreiking is bedoeld door beleidsmakers, managers en directies en moet een structurele focus op KOPP/KOV waarborgen.

- Stap 1 Draagvlak creëren voor ouderschap en kinderen van ouders met verslavingsproblemen door middel van een duidelijke visie, meerjarenplan, het vaststellen en verdelen van taken (aandachtsfunctionarissen), deskundigheidsbevordering en een helder plan van aanpak.
- Stap 2 Inventarisatie van alle cliënten met ouder- of verzorgrol en hun kinderen. Hiervoor moeten de juiste middelen beschikbaar zijn én is consequent informatie opvragen bij cliënten van belang.
- Stap 3 Heldere route voor het signaleren van problematiek, begeleiden en verwijzen. Hiervoor wordt deskundigheid van externen ingezet zodat er een integraal KOV-aanbod neergezet kan worden en KOPP/KOV bij relevante partijen vast op de agenda komt te staan.
- Stap 4 Er moet met regelmaat geëvalueerd worden over de werking van de handreiking in de praktijk en indien nodig bijgestuurd worden. Hiervoor moet de taak van evalueren duidelijk bij iemand belegd zijn.

Een deelnemer (ouderenzorg) geeft aan dat haar organisatie werkt met een scoresysteem waarin bijgehouden wordt voor welke onderwerpen aandacht geweest is. Dit systeem werkt met diverse beloningen. Dit is een goed voorbeeld van een succesvolle praktische uitvoering van een beleidsplan. Het huidige voorstel voor de handreiking wordt meegenomen naar het bestuurdersoverleg. Besturen van verslavingszorginstellingen zullen binnen een paar weken op de hoogte zijn van dit voorstel. Het is belangrijk om als medewerker zelf de directie scherp te houden. Kaart vooral aan bij uw manager dat u de implementatie van deze handreiking belangrijk vindt.

KOPP/KOV KENNIS- EN IMPLEMENTATIE AGENDA

Het Trimbos-instituut heeft een 'KOPP/KOV kennis- en implementatie agenda' opgesteld. Prof. Clemens Hosman reageert op de agenda: "De maatschappelijke impact van de KOPP/KOV implementatie is laag. Er is veel bereikt, maar weinig bereik en te weinig maatschappelijke impact." Het is daarom van belang dat er een scherpe agenda komt voor KOPP/KOV kennis en implementatie. Hosman neemt Rotterdam als voorbeeldcase. Momenteel is er een te geïsoleerde aanpak terwijl er juist een geïntegreerde aanpak nodig is om meer maatschappelijke impact te creëren. Daarnaast is het van belang dat KOPP/KOV gepresenteerd wordt aan gemeenten als oplossing en niet als (nóg een) probleem.

Aandachtspunten komende periode

Duurzame aanpak en vertrouwen	Monitoren bereik en participatie
Verbreden, verbinden, synergie	Factorenmodel en kennis gebruiken
Maatwerk en motiveren	Beleidsmatige verankering
Structurele financiering	Complexiteit leren hanteren

Strategie document: Subdoelen en activiteiten

Zie bijlage Strategie document.

De coördinatiecommissie heeft een strategiedocument geschreven. Nel en Ton presenteren die. Vervolgens bespreken de deelnemers in groepjes van 4 personen welke subdoelen en bijbehorende activiteiten het belangrijkste geacht worden. Stickers worden geplakt bij de subdoelen en daarbinnen de activiteiten die prioriteit moeten krijgen. De subdoelen 'bekendheid KOPP/KOV-doelgroep genereren en agenderen van de problematiek' en 'financiering' werden door de meeste groepjes als belangrijkste bestempeld. De onderstaande stemmen geven weer welke bijbehorende activiteiten het belangrijkste gevonden worden. (Er werd als subgroep gestemd. Elk groepje stemde op 2 doelen en 5 activiteiten).

DOEL 1 Bekendheid KOPP/KOV-doelgroep genereren en agendering van de problematiek (8 stemmen)

- Publieke aandacht vragen (5 stemmen). Aanvulling vanuit het platform: wel in verbinding met het 'grotere' thema mentale gezondheid.
- Agendasetting bij GGZ/VZ-instellingen, aanvulling vanuit het platform: samenwerking met lokale aanjagers op alle niveaus (5 stemmen).
- Agendasetting bij huisartsenpraktijken, wijkteams, JGZ (consultatiebureaus), scholen etc. (7 stemmen). Aanvulling vanuit het platform: agendasetting op landelijk en gemeentelijk niveau en Tweede Kamer; agendasetting bij kinderartsen, gynaecologen, verloskundigen.
- Onderhoud, beheer en updaten www.koppkov.nl, dé website over KOPP/KOV voor professionals, gemeenten, zorgverzekeraars én ouders, naasten en kinderen (2 stemmen).
- 3-4 keer per jaar een column publiceren op de website om aandacht te vragen voor goede initiatieven of andere zaken (columnisten rouleren: co-co, praktijk, beleid, ervaringsdesk etc.).

DOEL 2 Netwerkontwikkeling (1 stem)

- Twee keer per jaar landelijke bijeenkomst met inhoudelijke spreker(s) en mogelijkheden voor netwerkontwikkeling tussen professionals. (1 stem)
Aanvulling vanuit het platform: breder dan alleen preventie professionals, dus ook

- zorgprofessionals erbij betrekken.
- Bekendheid geven aan (activiteiten van) het Landelijk Platform KOPP/KOV en de mogelijkheid tot lidmaatschap.
 - Stimuleren van een goede ketensamenwerking in de regio's waar mogelijk. (1 stem)
Aanvulling vanuit het platform: wetenschap.

DOEL 3 Professionalisering van het aanbod (3 stemmen)

- Ontwikkeling en updaten van het aanbod: informatie, voorlichting, psycho-educatie, interventies en cursussen. (2 stemmen)
- Deskundigheidsbevordering voor professionals via trainingen, bv. voor cursusbegeleiders (via de Trimbos Academie) (1 stem).
- Deskundigheidsbevordering voor professionals over signalering, aansluiten bij Kindcheck en/of Raak aanpak naar landelijke voorbeelden (3 stemmen).
- Uniformiteit in het aanbod stimuleren. Minimale gestandaardiseerde basis-interventies vs. interventies op maat voor doelgroep ouders, kinderen en professionals (3 stemmen).
- Aanvulling vanuit het platform: standaard Ouder-Kind gesprekken/samenwerking volwassene GGZ en preventie jeugd/vz. (1 stem)
- Aanvulling vanuit het platform: in samenhang met beleid en implementatie binnen systeem.

DOEL 4 Financiering (4 stemmen)

- Agendasetting bij beleid van gemeenten en zorgverzekeraars. (3 stemmen)
- Managers van instellingen voeden met informatie over financieringsmogelijkheden, eventueel in apart georganiseerd seminar (1 stem)
- Economische kosten-baten analyse (je bespaart kosten). (4 stemmen)

AGENDA

januari 2020 (o.v.b.)	Radioprogramma 'Focus' NPO over platform 'Met zonder ouders'
21 januari 2020	Trainingsvoorstelling 'Hoe is het eigenlijk met de kinderen'
14 mei 2020	Landelijk Platform KOPP/KOV: thema 'onderwijs', tijdens het platform op 21 nov. 2019 heeft Prof. Clemens Hosman gereageerd op de door het Trimbos-instituut opgestelde KOPP/KOV Kennis- en Implementatie agenda. Tijdens het platform op 14 mei 2020 pakken we de agenda verder op.
19 november 2020	Landelijk Platform KOPP/KOV
1-7 juni 2020	Week van de Jonge Mantelzorger: ook aandacht voor KOPP-kinderen
27-29 juni 2021	Congres ESCAP Maastricht : het thema KOPP/KOV wordt hier ook onder de aandacht gebracht, input is welkom!